

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete för ämneslärarexamen

Grundnivå 2

Nätbaserad undervisning på SFI ur elevperspektiv

Online teaching at SFI from the student's perspective

En kvalitativ studie om sex elevers upplevelser av för- och nackdelar med nätbaserad undervisning på SFI

A qualitative study on six students' advantages and disadvantages of online teaching at SFI

Författare: Nurbika Abdulmuslimova

Handledare: Megan Case

Examinator: Jeanette Toth

Ämne/huvudområde: Svenska som andraspråk III – Examensarbete för ämneslärarexamen

Kurskod: GPG22K

Högskolepoäng: 15hp

Examinationsdatum: 2022-06-05

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Nej

HÖGSKOLAN
DALARNA

Högskolan Dalarna – SE-791 88 Falun – Tel 023-77 80 00

Abstract:

Studiens syfte är att undersöka hur SFI C- och D-elever (studieväg 3) upplever nätbaserad undervisning under Coronapandemin samt vilka erfarenheter eleverna har om arbetet med digitala verktyg och vilka möjligheter och begränsningar nätbaserad undervisning har vad gäller muntlig färdighet. Dessutom vill jag undersöka vilka möjligheter och utmaningar med nätbaserad undervisning jämfört med närundervisning i SFI beskrivs av eleverna.

Studien utgår från ett sociokulturellt perspektiv på lärande. Här diskuteras de *medierande verktyg* (digitala hjälpmedel) i form av datorer, ipads och mobiltelefoner samt lärarplattformar såsom Microsoft Teams och Liber Lunis som eleverna använder när de studerar på distans. Med hjälp av perspektivet används även *scaffolding* (stöttning) på online lektionerna, när en starkare elev hjälper en svagare.

För att kunna få svar på mina forskningsfrågor använder jag mig av en kvalitativ metod, som ger en fördjupad översikt över elevernas upplevelse av nätbaserad undervisning. Studien genomförs genom fysiska träffar med intervjuer på plats. I denna undersökning deltar sex SFI-elever från kurs C och D (studieväg 3).

Resultatet av undersökningen visar att de intervjuade eleverna använder Microsoft Teams och Liber Lunis som digitala hjälpmedel vid nätbaserad undervisning. Samtliga informanter använder sina privata mobiltelefoner och tre av informanterna använder datorer. I resultatet framkommer att fem av sex informanter upplever att det finns flexibilitet och möjlighet att bland annat kunna kombinera sina studier med arbete vid distansstudier, medan en informant bara vill ha närundervisning, eftersom denna studieform fungerar bäst enligt henne. Resultatet visar att informanterna upplever att de får utveckla sin muntliga färdighet i små grupper via ”Break-out rooms”. Resultatet visar också att informanterna anser att de får handledningstid när de behöver det.

Nyckelord:

Svenska för invandrare (SFI), digitala verktyg, distansundervisning, fjärrundervisning, närundervisning, muntlig färdighet

Innehållsförteckning

1 Inledning	6
1.1 Syfte och frågeställningar	6
1.2 Begreppsdefinitioner	7
2 Bakgrund.....	7
2.1 Kort bakgrund om SFI samt SFI idag	8
2.2 Kunskapskrav för betyget Godkänt.....	9
2.3 Digital kompetens och digitala verktyg.....	10
2.4 Att individanpassa undervisningen med hjälp av digitala verktyg	11
2.5 Att utveckla muntlig färdighet via dataskärm.....	11
2.6 Utmaningar med nätbaserad undervisning.....	12
2.7 Möjligheter med nätbaserad undervisning	13
3 Tidigare forskning	14
3.1 Studier med digitala verktyg	14
3.2 Muntlig färdighet vid nätbaserade studier	15
3.3 Utmaningar och möjligheter vid nätbaserad undervisning	16
4 Teoretiska utgångspunkter	16
4.1 Ett sociokulturellt synsätt på lärande	17
4.2 Medierande verktyg	17
4.3 Den proximala utvecklingszonen och stöttning	18
5 Metod och material	18
5.1 Val av metod	19
5.1.1 Kvalitativ metod	19
5.1.2 Generaliserbarhet, reliabilitet och validitet	19
5.2 Urval och avgränsningar	20
5.3 Genomförande.....	21
5.4 Databearbetning och analysmetod	22
5.5 Forskningsetiska överväganden	22
6 Resultat och analys	23
6.1 Bakgrundsfakta om informanterna	23
6.2 Studier med digitala verktyg	24
6.3 Muntlig färdighet vid nätbaserade studier	25
6.4 Möjligheter med nätbaserade studier	26
6.5 Utmaningar med nätbaserad undervisning.....	27

6.6 Nätbaserade studier respektive närundervisning	27
7 Diskussion och slutsatser	28
7.1 Resultatdiskussion	29
7.1.1 Studier med digitala verktyg	29
7.1.2 Att utveckla muntlig färdighet vid nätbaserade studier	30
7.1.3 Möjligheter och utmaningar med nätbaserad undervisning	31
7.2 Metoddiskussion.....	31
7.3 Det sociokulturella perspektivet	33
7.4 Slutsatser och vidare forskning	33
8 Referenser	35
Bilaga 1: Informationsbrev och samtycke till deltagande	39
Bilaga 2: Intervjufrågor till eleverna angående nätbaserad utbildning på SFI	40

1 Inledning

De senaste två åren har Coronapandemin orsakat enorma förändringar i samhället och inte minst påverkat undervisning i de flesta skolenheterna, inklusive vuxenutbildning. Enligt direktiv från Folkhälsomyndigheten 2020 och 2021 har undervisningen på Svenska för invandrare (SFI) bedrivits digitalt och på distans våren och sommaren 2020, samt hela vintern, våren och sommaren 2021. Detta ställer stora krav på både lärare och elever, bland annat vad gäller kunskaper i och om digitala verktyg (From, Pettersson & Pettersson 2020).

Tidigare har jag gjort en liknande studie ur lärarperspektiv (Abdulmuslimova 2021), vars fokus var att undersöka lärarnas upplevelse av nätbaserad undervisning. Resultatet i Abdulmuslimovas (2021) studie visade att samtliga tillfrågade lärare använde Microsoft Teams och Liber Lunis som digitala hjälpmedel i sin nätbaserade undervisning. Enligt de flesta tillfrågade lärare ger nätbaserad undervisning följande fördelar: bättre elevkontakt, möjlighet för elever som jobbar, möjlighet för kvinnor med små barn och underlättar för dem som bor långt från skolan samt att undervisningen är mer individanpassad. Samtliga lärare såg följande nackdelar med nätbaserad undervisning: tekniska problem, dåligt internet hemma och saknaden av IT-stöd för både lärare och elever. Att ha prov, läxförhör, muntlig interaktion med kroppsspråk, skriftliga uppgifter samt hörövningar är något som saknas i undervisning på distans, enligt samtliga lärare i studien (Abdulmuslimova 2021). När jag undersökte lärarnas perspektiv på nätbaserad undervisning har jag blivit inspirerad att även undersöka elevernas perspektiv som är fokus i denna studie.

Avsikten med denna studie är att den kan ge mig och andra verksamma lärare på distans ett perspektiv över elevernas erfarenheter vad gäller möjligheter och utmaningar med nätbaserad undervisning, samt användandet av digitala verktyg. Dessutom ger denna studie en översikt på möjligheter och begränsningar vad gäller att utveckla muntlig färdighet på online lektionerna ur elevperspektiv. Den muntliga färdigheten (tala) är ett angeläget kunskapsmål där eleven är beroende av lärarens stöttning i olika former (Elmeroth 2008). Det är därför det ovannämnda väckte mitt intresse för att göra denna studie.

1.1 Syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att undersöka hur SFI C och D-elever (studieväg 3) upplever nätbaserad undervisning under Coronapandemin. Med utgångspunkt i syftet kommer följande frågeställningar att utforskas:

- 1)Vilka erfarenheter har eleverna av arbetet med digitala verktyg under nätbaserad undervisning?
- 2)Vilka möjligheter och begränsningar har nätbaserad undervisning vad gäller muntlig färdighet under online lektionerna?
- 3)Vilka möjligheter och utmaningar med nätbaserad undervisning jämfört med närundervisning i SFI beskrivs av eleverna?

1.2 Begreppsdefinitioner

Nätbaserad undervisning innebär att både lärare och elever är åtskilda i både rum och tid (Skolverket 2021a), medan *Fjärrundervisning* innebär enligt Skolverket (2021a) att undervisningen sker online med hjälp av digitala hjälpmedel. Både *nätbaserad* och *fjärrundervisning* tas upp här eftersom båda begreppen används i studien. När det gäller nätbaserad undervisning omfattas all form av digitaliserad undervisning i studien (även fjärrundervisning), men fjärrundervisning omfattar endast online lektionerna, vilket skiljer dem åt. Därför använder jag båda begrepp för att tydliggöra när endast fjärr undervisningsformen används i studien. Detta görs för att muntlig färdighet (genom muntliga övningar som kan utföras) endast utvecklas på fjärrlektionerna.

Jag kommer också att använda termen *närundervisning* i min studie, vilket betyder att undervisningen sker på plats i skolans lokaler i stället för på distans (Skolverket 2021b).

Till *digitala resurser* (kallas också för digitala verktyg/ hjälpmedel/ redskap) räknas teknisk utrustning såsom mobiltelefoner, surfplattor och datorer, samt digitala applikationer som exempelvis Microsoft Teams och Liber Lunis (Skolverket 2021 c).

Digital kompetens i skolan innebär: att kunna förstå hur digitaliseringen påverkar samhället och individen; att kunna använda och förstå digitala teknik och medier (Skolverket 2022a).

Muntlig färdighet utvecklas genom att ha muntlig interaktion (diskutera) och muntlig produktion (tala). *Muntlig interaktion* betyder att kunna interagera/kommunicera med andra medan *muntlig produktion* betyder att kunna producera ett tal, berätta om personliga erfarenheter om bekanta ämnen (Skolverket 2022b). Både interaktion och produktion undersöks i studien eftersom muntlig färdighet utvecklas genom att tala inför andra samt att föra diskussioner med andra såsom informanterna gör på fjärrlektionerna.

2 Bakgrund

I detta kapitel presenteras bakgrund som delas i olika avsnitt: kort bakgrund om SFI samt SFI idag presenteras i avsnitt 2.1. Därefter i avsnitt 2.2 presenteras kunskapskrav för betyget godkänd. I näst följande avsnitt 2.3 tas digital kompetens och digitala verktyg upp samt i avsnitt 2.4 beskrivs hur undervisningen individanpassas med hjälp av digitala verktyg. Avsnitt 2.5 handlar om möjligheter att utveckla muntlig färdighet via dataskärm. Utmaningar med nätbaserad undervisning beskrivs i avsnitt 2.6. Kapitlet avslutas med avsnitt 2.7 möjligheter med nätbaserad undervisning.

Det första avsnittet 2.1 lyfts upp för att läsaren ska få lite djupare förståelse om hur och när SFI startades samt utbildningens mål idag. Avsnittet 2.2 lyfts upp för att visa kraven för betyget Godkänd när det gäller muntlig färdighet för både kurs C och D. Detta görs för att just dessa kursnivåer samt muntlig färdighet undersöks och är väsentliga för studien. Avsnittet 2.3 lyfts här för att visa hur viktigt det är att ha digital kompetens och kunna använda digitala verktyg i ett digitaliserat samhälle och i en utbildning där digitala verktyg används dagligen. Nästa avsnitt 2.4 lyfts upp för att framhäva att digitala verktyg kan vara hjälp för individanpassad undervisning, där eleverna kan få mer hjälp via digitala verktyg och därmed kan klara sin utbildning. Avsnittet 2.5 lyfts upp för att tydliggöra vilka svårigheter eleverna möter i olika studier när det gäller att utveckla sin muntliga färdighet på distans. Avsnitten 2.6 och 2.7 lyfts upp här för att beskriva vilka utmaningar och möjligheter eleverna bemöter i olika studier för att sedan jämföra detta med resultatet i min studie.

2.1 Kort bakgrund om SFI samt SFI idag

Utbildningen svenska för invandrare (SFI) startades i Sverige 1965 (Carlson 2013). De första åren saknade undervisningsformen läroplan, kursplaner och fastlagda behörighetskrav för lärare (Carlson 2013; SOU 2013:76). Den första läroplanen utarbetades 1971 (SOU 2013:76). SFI-undervisningen förändrades under 1970-talet och anordnades av Arbetsmarknadsutbildningscenter (AMU). Detta betyder att eleverna inte bara fick lära sig svenska utan också fick möjlighet till arbete. År 1980 delades SFI-uppdraget mellan AMU och kommunerna, vilket medförde att SFI fick en särskild läroplan i utbildningen (SOU 2013:76). Kommunerna tog helt över ansvaret för SFI på 1990-talet och stadgarna skrevs in i Skollagen (SFS 2010:800).

Enligt Skolverket (2012) är utbildningen i svenska för invandrare (SFI) en kvalificerad utbildning inom språket som ger vuxna elever grundläggande kunskaper i svenska språket. Således ska eleven på SFI ges förutsättningar att utveckla följande som visas i Tabell 1:

Tabell 1: Utbildningens mål

- sin förmåga att läsa och skriva svenska,
- sin förmåga att tala, lyssna och samtala på svenska,
- sin förmåga att förstå talad och skriven svenska,
- sin förmåga att anpassa språket till olika syften, mottagare och situationer,
- ett gott uttal,
- insikter i hur man lär sig språk,
- inlärnings-, läs- och kommunikationsstrategier för sin fortsatta språkutveckling,
- sin förmåga att använda digital teknik och relevanta verktyg för lärande och kommunikation, samt
- sin förmåga att förhålla sig till information från olika källor. (Skolverket 2022)

SFI-eleverna har rätt till 15 timmars undervisning i veckan (Skolverket 2021d; SFS 2010:800). Vidare anger Skolverket (2021d) att undervisning på SFI ska följa elevernas behov. SFI-utbildningen är indelad i tre studievägar: 1, 2 och 3 samt kurserna A, B, C och D. I denna uppsats undersöks elever som studerar på C- respektive D-nivå, studieväg 3.

2.2 Kunskapskrav för betyget Godkänt

För att kunna ta sig vidare till nästa steg (exempelvis från kurs C till kurs D), krävs det att eleven ska genomföra ett Nationellt prov och få godkänt på följande fyra delar: Hörförståelse, Läsförståelse, Muntlig färdighet, d.v.s. muntlig interaktion och muntlig produktion, samt Skriftlig färdighet (Skolverket 2022).

Lärarna får planera sina lektioner fritt, men utgångspunkten ska vara Kursplanens mål. Lektionerna ska innehålla de fyra delarna som jag nämnde ovan.

Muntlig interaktion och muntlig produktion tas här mer ingående upp eftersom dessa delar är väsentliga för studien.

Tabell 2: Kunskapskrav kurs C (Skolverket 2022)

Muntlig interaktion kurs C	Muntlig produktion kurs C
Eleven kommunicerar med ett enkelt språk och med viss anpassning till syfte och samtalspartner i vanliga situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven deltar i enkla samtal och diskussioner om bekanta ämnen. I samtalen framför och efterfrågar eleven åsikter, tankar och information på ett sätt som till viss del för samtalen och diskussionerna framåt.	Eleven kommunicerar med ett enkelt språk och med viss anpassning till syfte och mottagare i vanliga situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven beskriver och berättar i enkel form om personliga erfarenheter och åsikter om bekanta ämnen samt ger enkla råd och instruktioner. Eleven uttrycker sig begripligt och till viss del sammanhängande samt visar prov på viss språklig variation.

Tabell 3: Kunskapskrav kurs D (Skolverket 2022)

Muntlig interaktion kurs D	Muntlig produktion kurs D
Eleven kommunicerar med viss anpassning till syfte och samtalspartner i både informella och mer formella situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven deltar i samtal och diskussioner om bekanta ämnen samt uttrycker och bemöter åsikter med enkla argument. Eleven framför och efterfrågar tankar och information som till viss del för samtalen och diskussionerna framåt.	Eleven kommunicerar med viss anpassning till syfte och mottagare i både informella och mer formella situationer i vardags-, samhälls-, studie- och arbetsliv. Eleven beskriver, berättar om och redogör i enkel form för aktuella händelser, erfarenheter, intryck och åsikter samt ger råd och instruktioner. Eleven uttrycker sig begripligt, med visst flyt och till viss del sammanhängande samt visar viss språklig variation.

Enligt kursplanen ovan (se tabell 2 och 3) ska SFI-elever kunna berätta om olika situationer som uppstår i vardags- och arbetsliv. Eleven ska begripa enkla samtal och göra sig förstådd. Detta visar oss hur viktigt det är att elever tränar muntlig färdighet. Som nämndes i uppsatsens inledning är det en svår uppgift att utveckla muntlig färdighet på distans, därför är det intressant att undersöka.

2.3 Digital kompetens och digitala verktyg

Med dagens digitalisering ökas flexibilitet i tid och rum (Skolforskningsinstitutet 2019). Digital kompetens ger möjlighet att kunna använda digitala verktyg i arbetslivet, på fritiden och även i interaktion med andra (Edvardsson, Godhe & Magnusson 2018).

Dagens samhälle kräver av oss behärskande av digitala verktyg både privat och även i yrkeslivet. Enligt Skolforskningsinstitutet (2019, s.3) är all undervisning ”i någon mån beroende av tekniska verktyg”. Digitala verktyg kan användas inte bara för distansstudier utan även i ett klassrum för att genomföra exempelvis diagnostiska tester (Skolforskningsinstitutet 2019). Dessutom kan digitala verktyg användas för att kommunicera med varje elev eller elever emellan (Skolforskningsinstitutet 2019). Enligt Eriksson och Rännar (2020) i de studier som gjorts har användandet av digitala hjälpmedel i skolan visat ett positivt resultat hos eleverna. Dessutom har det också visat ”ett ökat intresse och engagemang och ökad motivation till skolarbetet hos eleverna” (2020, s.93).

Eleverna på SFI har olika bakgrunder och skolbakgrunder. Därmed har de varierande tidigare erfarenheter med att använda datorer. För att bedriva undervisning på distans krävs ett fungerande digitalt verktyg både hos läraren och eleverna, samt en fungerande internetuppkoppling. Skolverket (2017, s.7) anger att i ett ”digitaliserat samhälle ska vuxenutbildningen bidra till att utveckla elevernas digitala kompetens” och att ”alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik”. För att kunna använda digitala hjälpmedel och utveckla elevernas digitala kompetens är det viktigt att lärarna är datorkunniga, det vill säga att de besitter digital kompetens (Lundborg 2019; Eriksson & Rännar 2020).

2.4 Att individanpassa undervisningen med hjälp av digitala verktyg

Enligt Skolforskningsinstitutet (2019) kan digitala verktyg ge lärare möjligheter till att individanpassa utbildning, men "[v]uxna elever har olika förutsättningar att tillgodogöra sig undervisning som sker med stöd av digitala verktyg" (s.XII). Således måste lärare vara uppmärksamma och se vilka elever som behöver extra stöd och hjälp. Därför är det viktigt att introducera digitala verktyg för eleverna på ett bra sätt. Vidare anger Skolforskningsinstitutet (2019) att vissa elever gynnas av distansundervisningen medan andra har "en förhöjd risk för avhopp" (s.XII).

Fjärrundervisning var ett alternativ i grund- och gymnasieskolor runt om i Sverige för att lösa problematiken (lärarbrist och långa avstånd mellan skolor och hemmet) kring likvärdig utbildning redan på 2000-talet (From m.fl. 2020). Fjärrundervisning kräver dock omfattande digitalisering och ett pedagogiskt utvecklingsarbete (From m.fl. 2020).

Digitala verktyg används för att genomföra distansundervisning, vilket medför både möjligheter och utmaningar (Skolforskningsinstitutet 2019). En möjlighet enligt Skolforskningsinstitutet (2019, s XI) är att lärare på ett enkelt sätt ska kunna "förmedla ett omfattande kursmaterial till eleverna". Digitala verktyg kan även användas som ett komplement i klassrumsundervisningen. Lärare kan spela in lektioner/genomgångar som elever vid behov kan ta del av upprepade gånger. Enligt Selwyn (2017) förenklas och förbättras tillgången till utbildning med hjälp av digitala verktyg. Elever som har svårt att vara på plats i skolan har möjlighet att kunna få undervisning på distans, till exempel elever som stannar hemma på grund av vård av familj och närstående, sjukdom, funktionshinder, ekonomi, arbete, tidsbegränsningar, möjligheter att resa och så vidare (Selwyn 2017; se även Bergdahl & Nouri 2020). Att lärare får en sämre överblick över hur eleverna lär sig och vad de gör hör till utmaningarna (Skolforskningsinstitutet 2019).

I en studie som genomfördes i Pajala där 76 elever i årskurserna 6 till 9 som läste via fjärrundervisningen deltog, samlades empirin via en elektronisk enkät (Häll, Hällgren & Söderström 2007). Resultatet visade att elevernas upplevelser av att studera på distans varierar både efter hur länge och hur ofta de haft fjärrundervisning. Antalet ämnen som genomförs via dataskärm varierar beroende på vilken skola eleverna går i. De flesta elever angav att tekniken fungerar bra vid fjärrundervisningen. Dock angav 56 % av eleverna i en annan skola att tekniken inte fungerat. Teknikkvaliteten (framförallt ljud- och bildkvalitet) är inte den bästa alla gånger angav en del informanter. Detta påverkar möjligheten att hänga med i undervisningen på distans (Ibid. 2007). Liknande problem har belysts i en rapport från Skolinspektionen (2020), där brister med fungerande teknik och avsaknad av tillgång till digitala verktyg påtalades.

2.5 Att utveckla muntlig färdighet via dataskärm

Resultatet från rapporten (Skolinspektionen 2020) visade att eleverna önskar mer tid för att träna tala svenska. Elevernas svar visade att de har mest svårigheter med att utveckla sin muntliga färdighet på distans. Enligt eleverna saknar de tillräckliga möjligheter att öva tala svenska (Skolinspektionen 2020).

I ovannämnda studie av Häll m.fl. (2007) visade det även sig att eleverna inte ställde frågor till andra skolkamrater i deras fysiska närhet eller till fjärrlever. En majoritet tyckte att det var svårare att diskutera med andra elever och lärare via dataskärm. Således lärde de sig mindre och det var mindre meningsfullt och motiverande med skolarbetet. Många elever angav också att de ofta pratade om andra saker än vad lektionen handlade om. Majoriteten av informanterna upplevde ändå en god gemenskap under fjärrlektionerna (Häll m.fl. 2007).

I en studie av Åkerfeldt och Hermanssons (2021, s.30) angav en elev att ”nästan ingen vågar svara på lärarens fråga”, samt att ”det är nästan hela klassen som är tyst” och att det är inga elever som använder kamera. Således visar elevernas svar att närundervisning är det bästa alternativet för att lära sig språket genom diskussioner, grupparbeten och vid rasterna när de talar med varandra.

2.6 Utmaningar med nätbaserad undervisning

Nationellt centrum för svenska som andraspråk (NC 2020) publicerade en enkät på NC:s sociala media med frågor om distansundervisning på SFI. Där ett 60 tal lärares svar på enkäten kom in. Resultatet visade sig att elever i studieväg 1 och studieväg 2¹ tog studieavbrott av olika anledningar, så som brist på digitala verktyg, internetuppkoppling, sjukskrivning, låg kunskapsprogression med mera. Denna undersökning ger inte helhetsbild av nätbaserade studier på SFI men visar tydligt vilka svårigheter och utmaningar som uppkommer. Det måste finnas förutsättningar för elever för att kunna klara sina studier på SFI och vid nätbaserad undervisning krävs det datakunnig personal.

En annan svårighet med att studera på distans är att eleverna upplevde det svårt att hålla regelbunden kontakt med sin lärare, vilket inte ger en likvärdig undervisning för alla (NC 2020). Liknande problem belystes i Åkerfeldt och Hermanssons studie (2021), där 2306 gymnasieelever svarade på en enkät. Studien undersöker undervisningsklimat med hjälp av frågor om hur eleverna uppfattar lärarnas närvaro och stöd samt relationen till klasskamrater under omställningen som har skett på grund av Coronapandemin. Studiens resultat visade att eleverna angav att kontakten med lärarna försämrades under distansstudier. Eleverna ansåg att de har svårt att få kontakt med läraren när de behöver stöd (Ibid. 2021). I en annan studie togs liknande resultat fram där elever uttryckte att de helst skulle slippa fjärrundervisningen, eftersom det är svårt att få kontakt med läraren och fråga så att andra inte hör (Häll m.fl. 2007). Dock tycker eleverna att de har lika bra kontakt med fjärrläraren som med sin vanliga klasslärare i ett fysiskt klassrum. Däremot uttryckte en informant

¹ Elever som har liten eller ingen skolbakgrund alls och som studerar på distans.

att hen saknar den fysiska kontakten och att läraren syns bara i en TV-ruta (Ibid. 2007).

Skolinspektionen (2020) angav liknande problem i sin rapport. Empirin samlades via intervjuer av 24 rektorer på SFI och 66 SFI-elever (studieväg 1 och studieväg 2). Många elever saknar bra studiemiljö i form av studiero samt har bristande tekniska verktyg och dålig internetuppkoppling. Däremot visar Åkerfeldts och Hermanssons (2021, s.31) studie att elever ”kan koncentrera sig bättre genom en ökad arbetsro utan distraktion från till exempel klasskamrater” när studier sker på distans. Eleverna angav också att det är svårare att visa vad de kan på distans (Skolinspektionen 2020).

Eleverna lär sig mer vid klassrumsundervisning, även om möjligheter till lärarstöd finns vid digitala studier (Skolinspektionen 2020). Eleverna uppskattar fysiska möten. Enligt eleverna är det svårt att disponera tiden på rätt sätt vid studier på distans (Skolinspektionen 2020).

2.7 Möjligheter med nätbaserad undervisning

Trots de ovannämnda svårigheterna upplever många elever nätbaserad undervisning som en fördel: att kunna spara tid för resor till och från skolan, och att kunna alltid vara med på fjärrlektionerna trots att man är hemma och sjuk (Skolinspektionen 2020). Vissa elever som deltog i rapporten upplever oro och stress vid distansstudier, medan andra känner sig mer bekväma med att studera hemifrån (Skolinspektionen 2020). Andra positiva effekter av fjärrundervisningen som eleverna uppgav är bland annat att man inte behöver åka någonstans och att det är mycket mer lugn och ro hemma än i klassrummet (Häll med flera 2007).

I studien genomförd av Häll m.fl. (2007) visade resultatet att grupparbeten i mindre grupper och diskussioner i hela gruppen förekommer ofta. Eleverna i studien tycker att fjärrläraren visar alla uppkopplade elever likvärdig uppmärksamhet och att alla får den hjälp och det stöd de behöver för att studera på distans. En del elever uttryckte att de får mer uppmärksamhet under fjärrlektionerna jämfört med klassrumslektioner (Ibid. 2007). En del informanterna angav också att det är lugnare och att man koncentrerar sig bättre om man är i en liten språkgrupp. En majoritet av eleverna upplever att via fjärrundervisning får de ett bra stöd för skolarbetet i jämförelse med vanlig klassrumsundervisning. Några andra elever påpekade också att det var lugnare på fjärrlektionerna för alla måste vara tysta och lyssna men så är det inte i klassrummet (Ibid. 2007).

I Åkerfeldt och Hermanssons (2021) studie visade också resultatet att eleverna upplevde nätbaserad undervisning som möjlighet i form av en tidsbesparing. Eleverna angav att de kan själva ”disponera tiden på ett sätt som passar deras arbetstakt” och att de kan ”ägna sig åt fritidsaktiviteter såsom träning och att träffa kompisar och umgås med sin familj” (2021, s.31).

3 Tidigare forskning

Kapitlet delas in i olika teman som belyser tidigare forskning som har relevant för den föreliggande studiens syfte och frågeställningar. Det finns ingen forskning vad gäller fjärr- eller nätbaserad undervisning på SFI; men följande forskningsresultat från svenska, nordiska och internationella studier är relevanta för min studie för att dessa studier berör och undersöker liknande frågor, d.v.s. elevers upplevelse av nätbaserade studier samt lärarperspektiv kring möjligheter och utmaningar med studier på distans.

3.1 Studier med digitala verktyg

Ett väl fungerande datortekniskt kommunikationsverktyg är nödvändigt för att lyckas med fjärrundervisning (From m.fl. 2020; Östlund 2008). I sin doktorsavhandling belyser Östlund (2008) hur 62 lärarstudenter genomgått distansstudier på lärarprogrammet, där empirin hämtades från studenternas dagboksanteckningar under två distanskurser inom utbildningsområdet. Kurserna hade både studier på campus samt distanskurser som genomfördes via ett datortekniskt kommunikationsverktyg. Huvudsyftet med studien var att beskriva, analysera och förstå vuxna elevers upplevelser av utmaningar och möjligheter vid nätbaserad undervisning (Östlund 2008). Denna studie handlade om kvinnliga och manliga studenters upplevelser av nätbaserade studier (Östlund 2008). Medan min studie baserades endast på sex kvinnliga elevers berättelser om nätbaserad undervisning. Således var inte syftet med min studie att belysa likheter och skillnader i kvinnliga och manliga elevers berättelser om nätbaserad undervisning.

Resultatet i Östlunds (2008) studie visar att många elever uttryckte att bristande datorvana var ett hinder. Dock upplevde eleverna att digital teknik för kommunikation inte utgjorde några större svårigheter. Alla elever upplevde att kurskamraterna hade stor betydelse i den meningen att de hjälper varandra för att förstå innebörden i olika uppgifter och gav stöd i lärandet (stöttning). Däremot betonade eleverna inte i samma utsträckning interaktionernas betydelse för förståelse av det som skulle läras (Östlund 2008).

Självständiga nätbaserade studier medför en känsla av isolering (Östlund 2008). Dock visar studier att äldre elever inte har behov av social interaktion i lika hög grad som yngre elever. Studier visar också att många elever inte slutför en påbörjad utbildning. De äldre eleverna har svårare att klara av utbildning via datorkommunikation. För de flesta gäller det brist på teknikbehärskande. De är vana vid den traditionella undervisningen i klassrummet, där läraren står och förklarar. En annan anledning till att eleverna avbryter sina studier är att kommunikationstekniken inte fungerar som det ska. Motivation till fortsatta nätbaserade studier beror på två faktorer: att man är datorvan och att tekniken fungerar (Östlund 2008).

Få tekniska problem fick även elever i Niemi och Kousas (2020) studie, som genomfördes vid en finsk gymnasieskola. Empirin samlades genom enkäter där 56–

72 elever samt 9–15 lärare deltog 4–5 gånger, där eleverna som deltog i studien var mellan 16 och 18 år gamla (Niemi & Kousa 2020). Denna studie undersökte elevers och lärares uppfattningar om nätbaserad undervisning under Corona-pandemin och skillnaden mellan deras uppfattningar. Resultatet visade elevernas positiva upplevelser i form av att kunna sova längre, spara tid som går åt till skolresor, att kunna dricka kaffe och ha mer flexibilitet. Dessutom angav eleverna i de öppna svaren att det var lättare att delta i diskussioner på fjärrlektionerna än i vanliga klassrumslektionerna. Dock saknade eleverna skolmat, kafé och skolkamrater.

Liknande problem belyses i en annan tvådeladstudie av Kaufmann, Sellhow och Frisby (2016). Där betonar de också vikten av att tekniken som används måste fungera och vara användarvänlig. I den ena studien deltog fem grundutbildningsstudenter och fem fakultetsmedlemmar och i den andra studien deltog 236 grundutbildningsstudenter (Kaufmann m.fl. 2016). Empirin samlades genom att spela in diskussioner i två grupper, där de diskuterade undersökningsfrågorna. I den ena gruppen varade diskussionen i 25 minuter och i den andra i 45 minuter. Båda inspelade diskussionerna transkriberades och analyserades. Resultatet i denna tvådelade undersökning visar att lärarens roll är avgörande för skapandet av ett positivt online-klassrumsklimat. Enligt deltagarna i studien måste lärarna som undervisar onlinekurser inse att eleverna vill ha möjligheter att engagera, kommunicera och samarbeta med kamrater. Dessutom angav eleverna att lärarna måste ge tydliga instruktioner samt behärska digital teknik för att skapa ett positivt online-klassrumsklimat.

Studier i Östlunds doktorsavhandling (2008) visar att elever upplever svårigheter att samarbeta via datorkommunikation. Eleverna anger brist på kunskap om hur man använder tekniska verktyg för kommunikation (Östlund 2008). De tycker också att datormedierade lärmiljöer är alltför tidskrävande (Östlund 2008). Dock tycker eleverna i studien gjord av Kaufmann m.fl. (2016) att det digitala verktyget som de använder (Voice Thread)² skapar en online gemenskap och påverkar positivt på elevernas relationer emellan. Dock anger Bocchi m.fl. (se Östlund 2008) att självständiga studier medför en känsla av isolering.

3.2 Muntlig färdighet vid nätbaserade studier

Lärarna i Niemi och Kousas (2020) studie uppgav att interaktionen genom tekniska plattformar inte var av lika hög kvalitet jämfört med lektionerna i skolan. Eleverna upplevde också (trots att de var positiva till nätbaserade studier) att grupparbeten inte fungerade samt att de var dåligt organiserade av lärarna (Niemi & Kousa 2020).

Studier i Östlunds avhandling (2008) visar också att eleverna uppskattar att samarbeta med varandra, då de lär av varandra vid diskussioner som sker via dataskärm. Elevers upplevelser av diskussion i klassrum respektive via dataskärm jämfördes och resultatet visade att diskussionernas djup och längd var likvärdig i de båda studieformerna. Eleverna upplevde att de lärde sig lika mycket oavsett om diskussionen ägde rum på plats i klassrummet eller via dator på distans. Dock

² Ett verktyg som hjälper eleverna att skapa bild och videopresentationerna.

uttryckte några elever sitt missnöje att vissa kurskamrater inte deltar i gruppdiskussioner (Östlund 2008).

En annan viktig aspekt som visades i Kaufmann m.fl. (2016) studie var att lärarrollen är väsentlig för klassrummets klimat samt för elevernas inläring. Lärare ska vara tillgängliga, ge stöd, ge feedback, uppmuntra kamratbedömning och skapa samhörighet i gruppen (Kaufmann m.fl. 2016; Östlund 2008). Enligt Östlund (2008) ska eleverna få snabb support och återkoppling av lärare samt uppmuntra dem för att få dem att slutföra studierna på distans.

Vissa lärare har uttryckt oro över bristen på tillräcklig interaktion i fjärrundervisningen (Kaufmann m.fl. 2016). Detta kan leda till att eleverna känner sig isolerade från både läraren och andra klasskamrater, samt förvirrade över eller frustrerade över kursinnehåll och uppgifter (Ibid.).

3.3 Utmaningar och möjligheter vid nätbaserad undervisning

Resultatet i Östlunds (2008) studie visade att de flesta elever upplevde det svårt att kombinera yrkesliv med familjeliv och studier. De upplevde också tidsbrist samt att många avbrott berodde på att de hade andra aktiviteter att fullfölja. Dock angav många kvinnor att de inte skulle kunna studera om inte nätbaserade undervisning fanns och att de bedriver studierna efter sin arbetsdag samt efter hushållsarbetet, alltså på kvällen (Östlund 2008). Ytterligare svårigheter framkom i studien gjord av Niemi och Kousa (2020). I resultatet framkom även att eleverna klagade över tung arbetsbelastning och trötthet. En del elever upplevde att de tappade motivationen, dock var lärarnas uppfattningar kring detta motsägelsefullt (Ibid. 2020).

Däremot har det visat sig att nätbaserade studier erbjuder möjligheter för till exempel studenter med långvarig sjukdom som är socialt isolerade; dessa ser nätbaserade studier som en möjlighet till fortsatta studier genom att vara med på fjärrlektionerna (Bergdahl & Nouri 2020). I Bergdahl och Nouris (2020) studie samlades empirin genom enkäter som delades ut till olika svensklärare på Facebook (förskola, grundskola och vuxenutbildning). Syftet med studien var att undersöka lärarnas upplevelser av fjärrundervisning. Lärarna i studien ansåg att fungerande digital teknik utgör möjligheten till både synkrona (fjärrundervisning) och asynkrona (nätbaserad undervisning) sätt att undervisa och därmed möjliggör en mängd andra olika funktioner (Bergdahl & Nouri 2020). Den ovannämnda undersökningen visar en positiv bild av fjärr- och nätbaserad undervisning, där lärarna angav elevernas upplevelser som visar många möjligheter vid nätbaserade studier, vilket är av stort intresse att undersöka.

4 Teoretiska utgångspunkter

I följande avsnitt introduceras det teoretiska perspektivet på vilket föreliggande studie baseras och kopplas till det sociokulturella perspektivet.

Det sociokulturella perspektivet presenteras och kopplas till min studie i avsnitt 4.1, därefter i avsnitt 4.2 tas medierande redskapen upp och diskuteras utifrån denna studie och i slutet av detta kapitel, i avsnitt 4.3 presenteras den proximala utvecklingszonen och kamratsstöttning, även här dras paralleller med min studie.

Det sociokulturella perspektivet, som presenteras i 4.1, utgör grunden för språkinlärningen på SFI i ett socialt samspel med varandra. Eleverna interagerar med varandra i olika aktiviteter, där de utvecklar och förbättrar sitt språk. Således är interaktion och kommunikation de väsentligaste delarna i språkinlärningen på SFI. När undervisningen är nätbaserad används förutom den mentala artefakten (språket) också de fysiska medierande redskapen, som beskrivs i 4.2 (tekniska verktyg) som presenteras nedan i 4.2. Dessutom lärs eleverna med hjälp av varandra, alltså genom kamratstöttning, och detta diskuteras i 4.3. Av den proximala utvecklingszonen 4.3 gynnas både den eleven som stöttar och den som får stöttning, eftersom språket utvecklas och förbättras genom sådana stöttningar.

4.1 Ett sociokulturellt synsätt på lärande

Denna studie utgick från det sociokulturella perspektivet på lärande. I fjärr- och nätbaserad undervisning har kommunikation en stor betydelse och den sociokulturella kunskapssynen med sin betoning på kommunikation och social interaktion är därför relevant i uppsatsen.

Den ryske psykologen Lev Vygotskij är grundaren av teorin. I Sverige uppföljdes perspektivet av Säljö (2021). Enligt den sociokulturella kunskapssynen sker lärandet i ett ständigt samspel mellan individer (Säljö 2021). I denna teori studeras människors utveckling i både den sociala och kulturella omgivningen samt vilka olika verktyg som används både medvetet och omedvetet (Säljö 2021). Säljö (2021) beskriver det som följande:

Perspektivet är således en social teori om lärande och utveckling som ger en förståelse av hur människor blir delaktiga i kunskaper och erfarenheter genom att samspela med andra i olika aktiviteter. Interaktion och kommunikation blir nycklar till lärande och utveckling (s.283–284).

SFI är en plats där elever lär sig mycket av varandra genom social interaktion. Kommunikationen utgör således en betydande roll när det gäller språkinlärningen. Genom att samtala med varandra och med lärare sker språkinlärningen mycket effektivt. Med hjälp av olika aktiviteter i grupper där SFI-elever tränar den muntliga färdigheten i samverkan med varandra utvecklas språkfärdigheten.

4.2 Medierande verktyg

I den sociokulturella traditionen talas om *mediering*, vilket betyder att människor använder olika redskap för att förstå sin omvärld, ta ställning och agera på olika sätt (Säljö 2021). De medierande verktygen hjälper människor att reflektera över sina handlingar, alltså se händelser från olika perspektiv samt interagera med andra (Säljö 2021). Dessa redskap kan ses som språkliga (mentala) eller fysiska (artefakter), vilket betyder att ett verktyg antingen motsvarar språk eller materiella ting (Säljö 2021). Enligt Säljö (2021, s.279) ska man undvika dualism, alltså att se ”tänkande och språk som olika och helt oberoende företeelser”. Individens mentala aktiviteter ses som ett socialt samspel i sociokulturella sammanhang (Lindberg 2013).

På SFI använder elever olika medierande redskap i form av fysiska artefakter: datorer, ipads, mobiltelefoner, böcker, tidskrifter och så vidare; samt mentala – där språk fungerar som ett redskap för kommunikation i gruppaktiviteter, där elever är i en interaktion med varandra.

4.3 Den proximala utvecklingszonen och stöttning

Den närmaste utvecklingszonen är skillnaden mellan vad eleven kan klara av själv och det som eleven behöver hjälp med, alltså stöttning från andra erfarna elever eller kompetenta lärare (Säljö 2021). Människan behöver stöttning i sin utveckling och i lärandet kan/ska en kompetent lärare stötta sina elever (Lindberg 2013). Den proximala utvecklingszonen och stöttning är två centrala begrepp i Vygotskijs teorier som överlappar varandra. Således är det av stor betydelse att läraren är engagerad och stöttar elever i deras språkutveckling, framförallt elever som är i sin början av ett nytt språks utvecklingsskede. Får inte elever tillräckligt med stöd och stöttning kan de uppleva sitt lärande som ett misslyckande och tappa motivation. Erfarenheter och kunskaper hos eleven behöver lyftas fram med hjälp av stöttning och återkoppling av läraren (Säljö 2021).

I den proximala utvecklingszonen sker SFI-elevens utveckling i två faser. Den första fasen är elevens aktuella utvecklingsnivå, alltså det eleven kan klara självständigt. Den andra fasen innebär vad eleven kan klara att lösa med hjälp av andra, alltså vägledning och stöd av lärare eller andra kurskamrater. Graden av stöd (stöttning/scaffolding) för SFI-elever regleras efter elevens förmåga och uppgiftens svårighetsgrad. Stödet minskas i följd av vad eleven klarar med mindre stöd. Här är det viktigt att lärare eller andra mer kunniga klasskamrater inte överdriver sin hjälp, alltså stödet bör hela tiden ligga på gränsen vad eleven kan klara av. I detta ligger att SFI-eleven genom stöd kan klara och nå längre i sin språkutveckling än vad eleven hade gjort på egen hand.

5 Metod och material

I detta kapitel presenteras undersökningens metodval, alltså kvalitativ metod i form av semistrukturerade intervjuer, urval/avgränsningar - sex SFI-elever från två olika grupper, genomförande av materialinsamling - inspelning av intervjuer, materialbearbetning - transkribering av vissa delar av intervjuer samt etiska överväganden - anonymitet.

5.1 Val av metod

Här presenteras den valda metoden, därefter tas generaliserbarhet, reliabilitet och validitet upp.

5.1.1 Kvalitativ metod

I studien använts en kvalitativ metod i form av muntliga intervjuer. Sex elever, tre vardera från kurs C och D, intervjuades på en SFI-skola. En semistrukturerad intervju valdes för att intervjua eleverna, med detta menas att intervjun kombineras både med strukturerade och ostrukturerade frågor (Denscombe 2009). Frågorna anpassades efter den intervjuade, så att eleven hade möjlighet att förstå frågan och utveckla sina svar mer fritt.

5.1.2 Generaliserbarhet, reliabilitet och validitet

Insamlat material från sex elever på en skolenhet ger inte bild av alla SFI-elever i landet, och inte heller en bild av alla SFI-elever på den skola där intervjuerna genomfördes. Detta ger oss en låg generaliserbarhet. Resultaten går inte att generalisera på grund av att de baserar sig på få informanternas utsagor. Dock är studiens syfte att undersöka sex elevers upplevelser om distansundervisning vid en SFI-skola och få en så realistisk och sann bild som möjligt av informanternas erfarenheter av nätbaserad undervisning.

Informanternas svar under intervjuens gång visade att de ansåg frågorna viktiga och aktuella. Därför har informanterna omformulerat sina svar för att jag skulle uppfatta dem rätt. Eftersom intervjuerna var semistrukturerade utgick jag ifrån förberedda frågor som ställdes till alla och följdfrågor som fick bero på informanternas svar. Dock kan problemet uppstå om man intervjuar sina egna elever; då svaren kan vara annorlunda och påverka undersökningens resultat, vilket jag därför har undvikit. Informanterna var informerade om att deras identitet hålls skyddade och att det var viktigt för undersökningen att svara ärligt på frågorna som ställdes. De fick också tänka och uttrycka sig fritt. Enligt Vetenskapsrådet (2017) ska man bedöma resultatens tillförlitlighet. Detta är en del av undersökningen som lyfter forskningens kvalitet (Vetenskapsrådet 2017).

Enligt Kvale och Brinkmann (2014, s.296) betyder *validitet* giltighet till sanningen, riktigheten. Validitet innebär också att intervjuaren får svar på det som undersöks,

det vill säga att man ställer korrekta frågor och därtill tolkar sina respondenter rätt. Därför har jag kritiskt granskat det empiriska materialet, lyssnat flera gånger, antecknat och transkriberat vissa delar. Eftersom giltigheten och noggrannheten hör till hur frågeställningarna täcker problemområdet och hur trovärdiga och sanna tolkningarna kan anses vara, har jag korrigerat, omarbetat och tagit bort vissa frågor på grund av oklarhet. För att vara säker på att jag inte har missuppfattat något har jag ställt följdfrågor samt öppna frågor under intervjuens gång, där informanterna fått möjlighet att omformulera och förtydliga sina svar. Mina svar från informanterna gäller endast deras åsikter och inte elever generellt. Validiteten kan stärkas i en kvalitativ intervju genom att intervjupersonen får tala fritt och jag kan ställa följdfrågor eller be personen utveckla sitt svar om det skulle behövas. Dessutom är de medvetna om att deras svar inte skulle påverka deras studier. Detta visar att det var meningslöst att ange felaktiga svar.

5.2 Urval och avgränsningar

Ett strategiskt urval har gjorts genom att begränsa skolenheten till en och informanterna till sex elever som studerar på SFI i kurs C respektive kurs D. Jag har avgränsat studievägar till studieväg 3 för att dessa elever i C och D grupperna har bra kommunikationsförmåga. Detta behövs eftersom intervjuerna genomförs utan tolk och då är det viktigt att de förstår frågorna och gör sig förstådda, för att få högre reliabilitet. Med olika studievägar eller lägre nivåer blir det inte *signifikant* för då finns det risk att man fattar ett felaktigt beslut genom att man får felaktiga svar (Sandberg & Sandberg 2002, s.41). Jag vill också påpeka att mina informanter var endast kvinnliga.

Jag har gjort ett *bekvämlighetsurval* för att det är mer sannolikt att bekanta elever ställer upp och deltar i undersökningen (Trost & Hultåker, 1994, 2016). Det är respondenter som ligger närmast till hand att välja. När man har begränsad tid (som är fallet i denna studie) är bekvämlighetsurvalet en fördel. Då väljer man det som är enkelt och snabbt. Hade jag haft tid tillgodo så skulle jag intervjua flera elever på olika skolenheter. Nackdelen är att man får endast bild av erfarenheter just de sex eleverna vid en SFI-skola. Det blir mycket svårare att föra meningsfulla resonemang i studiens diskussionsavsnitt om man inte har jämförelsegrupper (Johansson & Svedner 2010, s.19). Därför har jag valt att intervjua elever från två olika grupper.

Ahrne och Svensson (2015) anger hur man väljer informanter och varnar för möjliga misstag. Enligt författarna ska intervjuaren få listor med möjliga informanter för att själv (slumpmässigt) kunna välja vilka som ska intervjuas. Detta görs enligt Arne och Svensson (2015) för att urvalet ska kännas tryggare samt inte manipulerat i den meningen att chefen kanske kan föreslå de personer som lämnar en positiv bild av hens verksamhet. Dock betonar författarna att det inte alltid blir/är möjligt. I vissa fall går det inte att undvika att fråga vilka som kan bli intervjuade beroende på vad man är intresserad av och vem som ansvarar för vad. Således har jag frågat mina kollegor om vilka personer som är på Studieväg 3 kan bli intervjuade och delta i min undersökning. Jag fick en lista med elever som studerar på studieväg 3 från vardera lärare och fick välja själv vilka som skulle intervjuas. Eftersom jag inte har haft dessa elever i mina grupper tidigare och att jag tog de första tre som stod på vardera

listan, kan urvalet ses som slumpmässigt, men det är fortfarande ett bekvämlighetsurval (val av SFI- skola) eftersom eleverna är nära till hands.

I skrivande stund känner jag nästan alla elever som studerar i andra grupper, därmed känner jag vissa av de intervjuade eleverna. Jag har märkt också att elever som jag inte kände alls var mer stressade och tappade ord än de som jag hade någon kontakt under deras studiers gång. Antalet informanter gör det svårt att avgöra om orsaken bakom deras stress var intervjun med en okänd lärare eller elevens personlighet. Språkfärdigheten är också en faktor som spelar en betydande roll här. Person som behärskar språket enligt den nivå hen studerar kan känna sig säkrare än den som inte gör det. Skulle forskaren intervju sina egna elever är det av stor risk att elever ger endast de svar forskaren gynnar sig av.

5.3 Genomförande

Jag har valt att intervju informanter genom fysiska träffar i ett ostört utrymme. Intervjuerna genomfördes med öppna semistrukturerade frågor, vilket gav mig svar på några SFI-elevs upplevelser av nätbaserad undervisning.

Jag har utgått från Denscombes (2018) råd att inte ha så långa eller komplicerade frågor. Dessutom har jag försökt att ställa intervjufrågorna på ett enkelt sätt på lätt svenska med tanke på att jag intervjuar elever som är i ett tidigt språkutvecklingsskede. Vidare har jag använt mig bland annat av öppna frågor för att få informanternas synpunkter på ett utförligare sätt (Denscombe 2018). Med öppna frågor får man utförliga svar, men det är mycket tidskrävande att bearbeta. Därför avråder Trost (2001), Hultåker och Trost (1994, 2016) samt Denscombe (2018) att använda frågor av detta slag. Det begränsade antalet informanter har övervägt denna nackdel. Informanterna fick följande namn: Elev 1, Elev 2, Elev 3, Elev 4, Elev 5 och Elev 6.

Elevernas ålder ligger mellan 27 och 48 år. De här eleverna har olika vistelsetid i Sverige, alltså från 2 till 8 år. Således har de också olika studiegång på SFI, från 6 månader till 4 år. Närundervisning för dessa elever skiljer sig avsevärt, från inga klassrumslektioner till 2,5 år. Därmed varierar den nätbaserade undervisningstiden också för dessa elever, från 6 månader till 2 år.

Jag följde Klingberg och Hallbergs (2021) anvisningar om hur en person ska intervjuas. Bland annat var det att göra anteckningar under intervjuens gång samt att göra sammanfattande anteckningar direkt efter intervjun. Även de här författarna anger att intervjupersonen ska vara informerad i förväg och lämna sitt samtycke till detta, vilket har gjorts. Vidare skriver författarna att tekniken behöver fungera och vara lätt att använda, så jag använde en diktafon för att spela in intervjuerna.

Vid genomförandet av mina intervjuer fick informanterna välja den tid som passade dem, trots detta var det mycket svårt att engagera dem att bidra till studien. Många hade blivit sjuka, kunde inte komma på grund av vård av barn, på grund av jobb och andra orsaker. Detta ledde till att tiden för intervjuerna förlängdes från en vecka som jag hade planerat till tre veckor. Anledningen till att eleverna inte var så engagerade

i att bli intervjuade kan vara att de var lite stressade över att bli intervjuade och inspelade av en annan lärare på SFI än den som vanligtvis undervisar dem. Klingberg och Hallberg (2021) betonar också svårigheter som kan uppkomma vid ”face-to-face-intervjuer”, på grund av att det är svårt att hitta tider som passar både intervjupersonen och mig som intervjuare. Författarna föreslår också att ge möjligheten till informanterna att välja den tid som passar dem.

5.4 Databearbetning och analysmetod

Intervjufrågorna är uppdelade i följande områden: först har jag några inledande frågor som hör till bakgrundsfakta, därefter har jag några frågor som besvarar forskningsfråga 1 där eleverna beskriver sina studier med digitala verktyg. Sedan har jag några frågor som besvarar forskningsfråga 2 om vilka möjligheter och begränsningar ger nätbaserad undervisning när det gäller muntlig färdighet. Och till slut behandlades forskningsfråga 3 gällande vilka utmaningar och möjligheter eleverna upplever, när de studerar på distans jämfört med i skolan se bilaga 2.

När intervjuerna var klara var det dags för bearbetning av materialet. Jag lyssnade flera gånger på inspelningarna och antecknade under tiden för att få syn på mönster i elevernas svar. Jag transkriberade endast de delar som jag tyckte var intressant att ta upp och som jag skulle citera i studien. Dock var vissa frågor svåra att förstå för eleverna. Därför omformulerade jag dessa frågor under intervjuens gång. Vid bearbetning av empirin uppkom jag med olika teman. Allt detta kommer jag att diskutera lite närmare i diskussionsdelen.

Informanternas åldrar är, som presenterades ovan i 5.3, från 27 till 48 år. Skillnaden i ålder kan göra att upplevelserna av nätbaserad undervisning skiljer sig åt både på grund av uppväxt under olika decennier men också på grund av hur mycket informanterna har haft kontakt med digitala verktyg innan. Informanter som har svårt att behärska teknik och saknar digital kompetens kan se nätbaserade studier som en utmaning. Språkfärdighet utgör också en betydande roll av att lyckas med nätbaserade studier. Härmed kan undersökningens resultat påverkas av olika faktorer såsom informanternas ålder, behärskande av digitala verktyg samt språkfärdighet. Empirin som samlas från informanter som är i sitt språkutvecklingsskede och från informanter som behärskar språket kan ge olika resultat. De kan ha olika upplevelse av nätbaserad undervisning, eftersom brist i språket kan leda till negativa upplevelser av digital teknik och i själva distansstudierna. En annan faktor som kan påverka elevernas resultat, flexibilitet med studierna, alltså bekvämlighet att studera hemifrån, vilket kan överväga positiva svar om elevernas upplevelser av nätbaserad undervisning.

5.5 Forskningsetiska överväganden

Enligt Vetenskapsrådet (2017) ska man beakta följande etiska aspekter:

- informationskravet,

- samtyckeskravet,
- anonymitet och
- att materialet används endast i min studie.

Ovannämnda etiska överväganden är ett krav för att kunna genomföra detta projekt. Därom måste informanterna ha informerats, samtyckt samt garanterats att deras identitet hålls skyddade (Vetenskapsrådet 2017).

Informationsbrev och samtyckesblankett (bifogar det som Bilaga 1) skickades till deltagarna innan undersökningen påbörjades. Informanterna har informerats om utbildningssyfte, frivilligt deltagande samt anonymitet gällande deras personuppgifter. Sålunda är alla informanter avidentifierade och får fingerade namn så att deras identiteter inte röjs. Enligt Trost (2014) ska deltagare kunna avbryta sin medverkan i undersökningen när som helst utan närmare motivering, vilket tydligt framgår i informationsbrevet (Bilaga 1). Vid kontakten avstod några elever från deltagande för de informerades om frivillig deltagande. Ytterligare står det i informationsbrevet att allt insamlat material ska raderas efter studiens slut samt att de kan ta del av studien när den är färdigställd.

6 Resultat och analys

I detta kapitel redovisas och analyseras empirin utifrån de teman som framkom vid bearbetningen av det insamlade materialet och som kopplat till syfte och frågeställningar. Således i 6.1 presenteras bakgrundsfakta om informanterna och i de övriga avsnitten presenteras svar på studiens forskningsfrågor enligt följande: I 6.2 besvaras forskningsfråga 1 som handlar om elevernas användning av digitala verktyg i lärande. I 6.3 presenteras den muntliga färdigheten, därefter presenteras möjligheter med nätbaserad undervisning i avsnitt 6.4. I avsnitt 6.5 tas utmaningar med nätbaserade studier upp och i slutet av detta kapitel, i avsnitt 6.6 jämförs nätbaserade studier med distansstudier.

6.1 Bakgrundsfakta om informanterna

Här presenteras bakgrundsfakta om de sex intervjuade eleverna.

Tabell 4: Bakgrundsfakta om informanterna

	Elev1	Elev2	Elev3	Elev4	Elev5	Elev6
Ålder	33 år	37 år	37 år	48 år	40 år	27 år
Vistelse i Sverige	4 år	5 år	8 år	4 år	5 år	2 år
Studier på SFI	1 år	2 år	3 år	4 år	4 år	6-7 mån

Studier i C resp. D grupp	1 år	1 år	1 år	1, 2 år	1 år	4 mån
Närundervisning	8 mån	1,5 år	2 år	2,5 år	1 år	Aldrig
Nätbaserad undervisning	8 mån	4-5 mån	1 år	1,5 år	2 år	6-7 mån

Enligt tabellen ovan (se Tabell 4) hade de intervjuade eleverna ~~hade~~ varit olika lång tid i Sverige, från 2 till 8 år. Det varierar också hur länge de hade studerat på SFI, från 6–7 månader till 4 år. 4 av 6 elever har studerat i C respektive D grupp i 1 år, medan två andra 1,2 år och 4 månader. Detta visar att eleverna studerar i olika takt, trots att alla elever är på Studieväg 3. Det skiljer också mellan hur länge de har haft när- respektive nätbaserad undervisning. Resultatet visade att av de sex intervjuade eleverna var det bara en elev som inte hade haft närundervisning alls före pandemin (se Tabell 4).

6.2 Studier med digitala verktyg

Studien undersöker elevernas erfarenheter angående digitala verktyg under nätbaserad undervisning, vilket är forskningsfråga 1. Här undersöks också elevernas relation till digitala verktyg samt vilka verktyg de använder vid nätbaserade studier och om de har gått någon datakurs tidigare.

Fem informanter av sex meddelade att de inte hade gått någon datakurs tidigare. Endast en informant (Elev 4) hade gått en kurs i sitt hemland och även jobbat på dator. Samtliga informanter använde sin privata mobiltelefon för sina studier på distans. Förutom telefon använde tre informanter Ipad samt tre informanter använde datorer som digitala verktyg. Bara en informant använde endast sin mobiltelefon för nätbaserade studier (se Tabell 5). Samtliga informanter hade möjlighet att låna dator från skolan under pandemin, för att genomföra sina nätbaserade studier men som undersökningen visar har inte alla informanter utnyttjat denna möjlighet. Det var bara Elev 3 och Elev 4 som lånade datorer från skolan och Elev 6 använde sin egen dator.

Tabell 5: Vilka digitala verktyg använde eleverna vid nätbaserade studier under Coronapandemin

	Elev 1	Elev 2	Elev 3	Elev 4	Elev 5	Elev 6
Digitala verktyg	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon	Telefon
	Ipad	Ipad				Ipad

			Laptop	Laptop		Laptop
--	--	--	--------	--------	--	--------

Resultatet visade att de intervjuade eleverna fick möjlighet att komma till skolan för introducering av nya verktyg (Teams). Det var enskilda möten på skolan eller enskilda samtal via telefon eller Teams med skärmdelning. Internetuppkopplingen hemma fungerade bra för 5 av informanterna, så det var inget de klagade på. Däremot beskrev Elev 1 och Elev 6 att studieron inte var den bästa. Enligt dessa två elever hördes mycket barnskrik i bakgrunden och allt annat prat som störde koncentrationen på lektionerna och gjorde det svårt att höra vad läraren säger.

Elev 1 och 6 uttryckte följande:

Barn i bakgrund, du kan inte se vad lärare säger; Ibland var det andras elevers barn hördes i bakgrund, svårt att koncentrera.

De flesta informanter har barn och under pandemin var även informanternas barn hemma, då förskolorna var stängda på grund av Coronapandemin.

6.3 Muntlig färdighet vid nätbaserade studier

Här studerades forskningsfråga 2 om vilka möjligheter och begränsningar ger nätbaserad undervisning ger vad gäller muntlig färdighet under online lektionerna. Det studerades också om de får samtalsövningar och vilka i så fall samt om de får tillräckligt med tid att tala på fjärrlektionerna.

Elev 5 tyckte att det svåraste var:

Ibland hörde inte jättebra lyssna på lärare, alla elever pratar tillsammans.

Med det menar hon att många elever pratade i mun på varandra när hon jämförde nätbaserad med klassrumsundervisning. På fjärrlektionerna kunde läraren stänga av mikrofonerna men denna funktion finns inte i det verkliga klassrummet; hon förklarade att:

Inte bra i klassrummet finns inte stänga av knappen.

Elev 4 och Elev 6 upplevde svårigheter med att komma till tals; när det var många elever i distansgruppen:

När många elever inte bra, vill prata men inte tid att prata; finns inte chans att prata för det var många elever.

Samtliga informanter tyckte ändå att alla elever fick lika mycket utrymme till att tala på lektionerna. De berättade att läraren fördelade ordet mellan eleverna och frågade var och en, och förklarade att:

[A]lla kan prata, lärare bestämmer de som pratar, det jättebra, jag sätter på mikrofon och svarar.

Enligt informanterna gjorde de olika muntliga övningar på fjärrlektionerna: de lyssnade på nyheterna och fick diskutera dem efteråt, andra gånger fick de diskutera en inläst bok eller så fick de ett ämne av läraren att diskutera. Oftast delades de in i små grupper med 3–5 personer genom att använda Break-out rooms på Teams och läraren gick in och lyssnade på eleverna. När de återsamlades i en stor grupp fick eleverna återberätta det de hade pratat om. Ibland fick de prata i en stor grupp och diskutera tillsammans. Endast Elev 2 upplevde att Break-out rooms inte fungerade bra för att vissa elever var tysta och stängde av både mikrofonen och kameran så fort läraren lämnade rummet. Hon berättade att:

Lärare går, inte mikrofon, inte kamera, elever tyst, de sover.

Fyra av de sex eleverna pratar svenska endast på lektionerna, vilket innebär att dessa har ingen möjlighet att träna sin muntliga färdighet på ett annat sätt än bara i skolan. Elev 1 och Elev 6 tränar den muntliga färdigheten med sina sambor hemma samt med sina grannar och kompisar. Angående handledningstider med lärare berättade samtliga informanter att de fick den tid de behövde genom Teams eller telefonsamtal.

6.4 Möjligheter med nätbaserade studier

Här diskuteras forskningsfråga 3, vad gäller möjligheter med nätbaserad undervisning jämfört med närundervisning enligt de intervjuade eleverna.

Alla informanter förutom Elev 1 tyckte att studier på distans fungerade bra. Elev 2 såg en fördel med nätbaserad undervisning genom att kunna studera även om hon var hemma med sjuka barn. Hon kunde vara med och lyssna för att göra sina distansuppgifter senare på dagen. Hon förklarade att hon på det viset hängde med och kunde studera på kvällen, till skillnad från om man är borta vid närundervisning och missar ett nytt ämne, vilket försvårar att hänga med nästa gång man är i skolan.

Elev 3 tyckte också att nätbaserad undervisning hade många fördelar. Hon förklarade att man kunde sitta hemma och dricka kaffe och på rasten sysselsätta sig med andra arbeten i hemmet, till exempel diska och laga mat. Elev 4 och Elev 6 tyckte också att nätbaserade studier passade bättre för dem för att de då kunde kombinera arbete med sina studier, vilket gav mycket chans. Elev 5 upplevde också fördelar med att studera på distans. Hon uttryckte att:

Barnen hemma jag studerar, min dotter sjuk andra rum jag studera andra rum; sjuka barn hemma studerar, göra efter uppgifter.

Elev 1 tyckte däremot inte om nätbaserad undervisning alls, och berättade att:

[S]kolan bättre, distans inte bra för mig, inte lärt nånting när var hemma.

Det var endast en elev som inte tyckte om nätbaserad undervisning alls och förklarade att hon inte hade lärt sig någonting på distans.

6.5 Utmaningar med nätbaserad undervisning

Här diskuteras forskningsfråga 3 utifrån informanternas utsagor, när det gäller utmaningar med nätbaserad undervisning.

Samtliga informanter angav att de saknade den sociala biten när de studerade hemifrån. Att kunna prata och dricka kaffe med sina klasskamrater på rasterna var något de saknade från närundervisningen.

Endast en informant (Elev 2) klagade på tekniska problem med Teams och ljudet ibland. Elev 3 och Elev 5 upplevde det svårt med att utveckla Höra (genomföra Höra-uppgifter) på distans:

Höra svårt på Teams; Höra var svårt.

Elev 5 berättade att det däremot även var svårt att koncentrera sig och höra vad läraren sa när lektionerna var på plats, för då var det många elever som pratade i klassen.

Elev 3 uttryckte följande:

Kan inte dator, lite, inte mycket.

Att varken elever eller lärare hade fått någon datakurs tidigare utan att hela undervisningen omställdes raskt till nätbaserad undervisning under Coronapandemin är en stor utmaning inte bara för elever utan för lärare också. Det är inte bara att kunna digital teknik, utan också att kunna behärska lärarplattformen för att på bästa sätt studera och undervisa på distans.

6.6 Nätbaserade studier respektive närundervisning

I detta avsnitt diskuteras informanternas upplevelser av nätbaserad undervisning respektive klassrumsundervisning.

Tabellen nedan visar respondenternas svar angående studier på distans eller i klassrummet.

Tabell 6: Nätbaserad respektive närundervisning

	Elev 1	Elev 2	Elev 3	Elev 4	Elev 5	Elev 6
Vilket är bäst: Nätbaserad eller närundervisning?	Klassrum	Både och	Både och	Nätbaserad	Nätbaserad	Både och

På frågan om vilket sätt som var bäst för dem svarade tre av informanterna att ha undervisningen vissa dagar på plats och andra dagar på distans är det bästa alternativet. Elev 4 och 5 tyckte att endast distans var det bästa sättet att studera. Dock angav Elev 1 att undervisningen i klassrummet skulle vara det enda alternativet som skulle fungera bra för henne (se Tabell 6 ovan).

Elev 4 och 6 uttryckte följande angående nätbaserade studier:

En vecka först vecka svårt sen lätt; Ibland inte så bra, ibland perfekt. Bra för mig studera och jobba samtidigt, mycket chans. Inte svårt för mig, inte så svårt.

Medan elev 5 angav följande om närundervisningen:

Pratar mycket i klassrummet, kompis bredvid pratar mycket.

Vid en sammanfattning av resultatet kan man se att de flesta informanter ser studier på distans som en fördel, vilket ger dem flexibilitet. En del informanter uttrycker att de kan studera hemma och göra uppgifter i efterhand och hänga med även om de är hemma med sjuka barn. Ytterligare anger informanter att nätbaserade undervisningen ger dem möjlighet att kunna kombinera sina studier med arbete. De flesta uttrycker bekvämlighet med att studera i köket med en kopp kaffe samt att sysselsätta sig med andra sysslor i hemmet under rasten, såsom att laga mat, diska och annat. Dock tycker en informant att närundervisningen är bättre än distans för att hon inte har lärt sig någonting under tiden hon var hemma.

Angående närundervisningen anger somliga informanter att de saknar klasskamrater och tiden de satt och pratade med dem på rasten med kaffe. Tvärtemot anger några informanter sin negativa upplevelse av närundervisningen. En informant förklarar att i klassrummet pratar eleverna sitt modersmål och en annan informant anger också att kompiserna bredvid talar för mycket och distraherar henne så att hon inte kan koncentrera sig på studier. Ytterligare en informant anger att det inte finns någon "stänga av knappen" när eleverna pratar högt i klassrummet, vilket försvårar att höra vad läraren säger. Denna möjlighet finns när man studerar på distans, anger hon. Trots de ovannämnda negativa upplevelserna anger somliga informanter att de vill ha både nätbaserad och närundervisning, det vill säga att kombinera dessa undervisningsformer är bäst för dem.

7 Diskussion och slutsatser

I följande avsnitt 7.1 diskuteras uppsatsens resultat i förhållande till tidigare forskning och bakgrund. I nästa avsnitt 7.2 diskuteras forskningens metod. Därefter

i 7.3 diskuteras studien utifrån det sociokulturella perspektivet. Kapitlet avslutas med avsnittet 7.4 med förslag till vidare forskning.

Syftet med denna studie är att undersöka hur SFI C och D-elever (studieväg 3) upplever nätbaserad undervisning under Coronapandemin. Särskilt var fokus på digitala verktyg och utveckling av den muntliga färdigheten på distans. Metoden som jag valde var semistrukturerade inspelade intervjuer.

7.1 Resultatdiskussion

I början av diskussionen vill jag påpeka skillnaden mellan informanter från tidigare forskning och mina informanter, eftersom informanterna i tidigare forskning kan uttrycka sig fritt på svenska och är datorvana, medan mina informanter kan uttrycka sig någorlunda på svenska (eftersom de studerar i kurs C och D) och är i sitt språkutvecklingsskede. Dessutom är inte alla mina informanter datorvana, trots att de är högutbildade eller har gått många år i skolan i sina hemländer (Studieväg 3).

I avsnittet 7.1.1 diskuteras informanternas erfarenheter kring digitala verktyg, därefter i 7.1.2 diskuteras hur de får utveckla den muntliga färdigheten på distans, som sedan kopplas till tidigare forskning och diskuteras utifrån det i det sista avsnittet 7.1.3.

7.1.1 Studier med digitala verktyg

Resultatet av föreliggande studie visar att SFI-elevernas upplevelser av att studera på distans varierar både efter hur länge och hur ofta de haft nätbaserad undervisning, vilket även framkom i Häll m.fl. (2007) studie. De flesta informanter (fem av sex) i min undersökning angav att tekniken fungerade bra vid nätbaserade studier. Liknande resultat anges i Häll m.fl. (2007) studie.

En av mina informanter angav att ljud och bildkvalitet inte var den bästa alla gånger. I Östlunds (2008) studie och Skolinspektionens rapport (2020: 9019) framgår det också att tekniken ofta ställer till problem, medan i Niemi och Kousas (2020) studieresultat tyder på att eleverna får få tekniska problem. Däremot visar resultatet från Skolinspektionens (2020:9 019) rapport att eleverna har bristande tekniska redskap och dålig internetuppkoppling.

Informanterna angav också att de hade möjlighet att låna datorer från skolan under pandemin, men det var få elever som utnyttjade möjligheten. Resultatet visade också att det varierade vilka digitala verktyg som eleverna använde vid nätbaserade studier. Tabell 5 visar att de yngre informanterna använder Ipads förutom mobiltelefoner. Orsaken bakom varför eleverna inte utnyttjade möjligheten att låna datorer från skolan kan vara att de använde Ipads förutom mobiltelefoner.

Vidare visade resultatet att endast en elev av de sex hade gått en datakurs tidigare i sitt hemland. Även studenter i Östlunds (2008) studie angav att de hade brist på

kunskap om hur man samverkar med hjälp av digitala verktyg. Skolverket (2012, 2017) anger också att alla elever måste få möjlighet att kunna utveckla sin förmåga angående digitala verktyg. För att kunna genomföra en sådan digital undervisning krävs digital kompetens hos lärarna. Resultatet visade att de intervjuade eleverna fick möjlighet att komma till skolan för introducering av nya verktyg, alltså Teams. Dock varierade det mellan enskilda besök på plats, videosamtal via Teams eller vanliga telefonsamtal.

Angående studieron visade resultatet i denna undersökning att två av sex informanterna angav att det hördes mycket barnskrik i bakgrunden, vilket störde koncentrationen och gjorde det svårt att höra vad läraren sa. Liknande problem togs upp i Skolinspektionens (2020: 9019) rapport, där eleverna angav att de saknar bra studiemiljö i form av studiero. Däremot angav eleverna i Åkerfeldt och Hermanssons (2021) studie att de kan koncentrera sig bättre när studier sker på distans, för de har en bra studiemiljö hemma, då är det inga kurskamrater som distraherar dem. Liknande upplevelse angav en elev i min undersökning, där hon berättar att det inte finns någon ”stäng av” knappen vid närundervisningen, såsom vid nätbaserade studier, när klasskamrater pratar och stör andra.

7.1.2 Att utveckla muntlig färdighet vid nätbaserade studier

Studiens resultat visar att enligt de intervjuade eleverna tränar de tillräckligt mycket sin muntliga färdighet på fjärrlektionerna. Dock visar andra studier ett annat resultat. Enligt NC (2020) framgår problemet med att utveckla muntlig färdighet vid nätbaserade studier. En annan studie (Skolinspektionen 2020: 9019) har också fått ett liknande resultat där eleverna angav att de saknar möjligheten att öva tala svenska. Dessutom visade resultatet att eleverna önskade mer tid för att träna svenska (Skolinspektionen 2020: 9019).

Resultatet i min studie visade att eleverna får olika muntliga uppgifter att träna den muntliga färdigheten på distans. Eleverna angav att lärarna använde break-out rum för att dela eleverna i små grupper med 3–5 personer i varsin grupp. Studien som genomfördes i Pajala visade också att grupparbeten i mindre grupper och diskussioner i hela gruppen förekommer ofta (Häll m.fl. 2007) liksom i min studie. Elev 4 och elev 6 i min studie tyckte att det var svårt att komma till tals om det var många i gruppen. Dock upplevde en elev att *Break-out rooms* inte fungerade eftersom eleverna pratar sitt modersmål eller är tysta så fort läraren lämnat rummet. Resultatet i Niemi och Kousas (2020) studie visar också att eleverna upplevde att grupparbeten vid nätbaserade studier inte fungerade för de var dåligt organiserade av lärarna. Dock tyckte eleverna att det var lättare att delta i diskussionerna på fjärrlektionerna än ansikte mot ansikte i klassrummet. Även studenter i Östlunds (2008) studie upplever missnöje med att vissa kurskamrater inte deltar i gruppdiskussioner. En slutsats som kom i Kaufmanns m.fl. (2015) studie är att fjärrlärarnas roll är avgörande för att skapa ett online-klassrumsklimat som uppmuntrar till aktivt deltagande.

I min studie uppger de flesta informanterna att de hade ingen möjlighet att träna den muntliga färdigheten utanför lektionstid, vilket visar att lärarna behöver ge mer

utrymme för att träna den muntliga delen av språket hos eleverna, oavsett om undervisningen sker på distans eller på plats i klassrummet.

7.1.3 Möjligheter och utmaningar med nätbaserad undervisning

Resultatet i min undersökning visar att fem av de sex intervjuade eleverna upplevde nätbaserad undervisning som en möjlighet till bättre skolprestation. Liknande resultat togs upp i Eriksson och Rännars (2020) studie, där intresset för studierna och motivationen hos eleverna ökat vid användandet av digitala verktyg. Däremot har eleverna i Niemi och Kousas (2020) studie tappat motivationen under nätbaserade studierna.

Resultatet i min studie visar att eleverna fick den handledningstid som de upplevde att de behövde under nätbaserade studier. Det var inget de klagade på. Detta skiljer sig dock från elevernas upplevelser i studien som genomfördes i Pajala (Häll m.fl. 2007), där resultatet visade att vissa elever helst ville slippa fjärrundervisningen, då det tycks vara svårt att få kontakt med läraren så att andra inte hör. Liknande resultat fick Åkerfeldt och Hermansson (2021) i sin studie, där eleverna angav att kontakten med lärarna försämrades när studierna var nätbaserade. Eleverna ansåg att det brister när det gäller att få stöd av lärarna på distans (Ibid. 2021). Elever i Niemi och Kousas (2020) studie uttryckte liknande synpunkter om att det var svårt att få support vid nätbaserade lektionerna. Således ser vi att lärarrollen väsentlig för att skapa en bra studiemiljö som påverkar motivationen och inläringen hos eleverna.

I studien svarade två elever att de endast ville studera på distans, eftersom de då kunde kombinera studier med jobbet. Nätbaserade studier ger kvinnor en möjlighet att kunna kombinera sina studier med arbete och att få högre utbildning men detta kan även vara en kvinnofälla som bidrar till att fastställa traditionella könsroller anger Östlund (2008). Dock visar Östlunds (2008) studie att de flesta elever upplevde det svårt att kombinera yrkesliv med familjeliv och studier. Detta tycker jag är intressant att ta upp här (för att mina informanter är endast kvinnor) är att studier visar att de flesta kvinnor väljer att studera på distans för att kunna kombinera sina studier med arbete och familj.

De andra fördelarna med nätbaserade studier är enligt mina informanter att kunna dricka kaffe eller göra andra sysslor hemma på rasten. Dessutom angav en elev att hon kunde vara hemma med sjuka barn och studera samtidigt. Detta ger enligt henne möjlighet att hänga med och inte missa ett nytt ämne. Elever i Niemi och Kousas (2020) studie anger också positiva erfarenheter av nätbaserad undervisning i form av flexibilitet och att kunna sova längre. Således visade resultaten i både min och Niemi och Kousas (2020) studie att eleverna saknade den sociala biten genom att dricka kaffe med skolkamraterna på rasten och prata med varandra. Självständiga studier medför en känsla av isolering enligt Bocchi m.fl. (se Östlund 2008).

7.2 Metoddiskussion

Metoden som jag har valt är inspelade semistrukturerade (Denscombe 2009) intervjuer, för att uppnå studiens syfte och svara på frågeställningarna. Jag antecknade också under intervjuerna och såg därmed om eleven svarade på alla frågor. Att anteckna är något som Klingberg och Hallberg (2021) rekommenderade. Vid otydliga svar omformulerade jag frågor för att få klarare bild av elevernas upplevelser av nätbaserad undervisning. Vissa frågor upplevdes svårt för eleverna att förstå därför omformulerades och ändrades de. Exempelvis frågan: ”På vilket sätt utvecklar du ditt språk när det gäller muntlig produktion och kommunikation på lektionerna på distans?” omformulerades till ”På vilket sätt utvecklar/förbättrar du ditt språk när det gäller tala och diskutera på online lektionerna?”.

Eleverna fick informationsbrevet och samtyckesblanketten i förväg och därmed godkände de sitt deltagande; trots detta fick jag nästan jäga eleverna för att genomföra intervjuerna. Jag följde Klingberg och Hallbergs (2021) rekommendationer om att låta informanterna bestämma den intervjutid som passade dem bäst. Dock var det svårt att få tag på dem ändå. Anledningar till att de inte kunde komma var allt mellan sjukfrånvaro och bokad tid hos läkaren. Detta kan möjligen bero på att eleverna kände stress inför att bli intervjuade av en annan lärare än sin vanliga lärare. I början av samtalet var somliga elever inte så mångordiga, men när jag förklarade att ingen förutom jag kommer att lyssna på inspelningen lugnade de ner sig och berättade om sina upplevelser av nätbaserad undervisning SFI.

Jag har gjort ett bekvämlighetsurval (Trost & Hultåker 1994, 2016), eftersom jag känner de flesta av informanterna. När man känner informanterna är det mer troligt att de ställer upp och deltar i undersökningen. Just denna fördel såg jag inte riktigt, trots att informanterna medverkade i studien frivilligt visade de ingen motivation i sitt deltagande. En nackdel med bekvämlighetsurval är att man inte kan generalisera resultaten från undersökningen. Att intervju tre elever från vardera gruppen för att få ett större material är något jag blev inspirerad till av Johansson och Svedner (2010). För att få jämförelsegrupper ska man dock ha större antal elever (Ibid. 2010).

Jag har också frågat mina kollegor om att få listor med alla elever som studerar studieväg 3 från vardera gruppen för att själv slumpmässigt kunna välja sex elever. Detta skulle enligt Ahrne och Svensson (2015) ge urvalet ett tryggt och inte manipulerat resultat.

Urvalet av antal informanter ger inte någon generaliserbar bild av nätbaserade studier, utan endast hur de sex intervjuade eleverna upplevde sina studier på distans. Resultatet kan vara annorlunda om man undersöker ett större antal elever från olika skolor. Å ena sidan skulle det vara givande att undersöka ett stort antal informanter och det skulle kunna ge större generaliserbarhet. Å andra sidan krävs det mycket tid för att genomföra en så omfattande undersökning. Tidsbristen ledde till att antalet informanter minskades till sex från tio, som jag hade tänkt från början. Att genomföra fysiska träffar med intervjuer samt bearbeta materialet därefter är mycket tidskrävande, vilket jag inte hade haft till förfogande.

Som tidigare nämnts går det inte att generalisera så att undersökningens resultat gäller alla SFI-elever respektive alla SFI-skolor. Syftet med studien har inte varit att generalisera resultatet, men jag ser ändå ett bra urval med de sex intervjuade eleverna, vilka har så olika bakgrund och erfarenheter av nätbaserade studier.

Dessutom har de sex eleverna olika åsikter om nätbaserade studier när det gäller digitala redskap och utveckling av muntliga produktionen och interaktionen.

Nackdelen med metodologiska val i studien kan ses vara att det enbart är informanternas utsagor i form av muntliga intervjuer, men syftet är att undersöka informanternas upplevelser och inget annat. Det skulle kunna ge ytterligare information om hur och vilka digitala resurser används, samt hur utvecklas informanternas språkliga färdighet på online lektionerna med observationer på informanternas online lektioner. Dock är det omöjligt att få en bild av deras upplevelser genom observationer på deras arbete, det vill säga för att få svar på min forskningsfråga är metodvalen av muntliga intervjuer obligatoriska. Således om tiden fanns för förfogande (vilket jag inte hade) skulle de här två metodologiska valen i kombination med varandra ge utförligare information om informanternas studier på distans.

7.3 Det sociokulturella perspektivet

De medierande verktyg man använder när man har nätbaserade studerar för att nå varandra är digitala hjälpmedel i form av datorer, Ipads, mobiltelefoner samt lärarplattformar såsom Microsoft Teams och Liber Lunis. Studiens resultat visar att användande av digitala verktyg är väldigt komplicerat för somliga informanter och detta beror på graden av informantens datorvana. Därför är det viktigt att lärare har datalektioner någon gång i veckan även när undervisningen sker på plats i skolan eller att man behåller undervisning på distans någon gång i veckan, så att behärskan av digitala verktyg inte försämras hos eleverna. Med hjälp av digitala verktyg samt tillgång till internet kan eleverna få nytta av dessa även i klassrummet. Eleverna kan översätta ord och begrepp de inte förstår, genom att använda ett digitalt (medierande) redskap som en nätbaserad ordbok eller lexikon. Dessutom kan eleverna söka fram fakta och information om det de behöver. De kan också bevara och digitalt lagra den information de har hittat eller de uppgifter de har skrivit digitalt med hjälp av medierande verktyg.

När läraren eller en mer kompetent klasskamrat kan vägleda en ny eller en svag elev och visa hur man använder ett medierande redskap (i vårt fall en dator eller Teams) så sker det i den närmaste utvecklingszonen (Vygotskij se Säljö 2021). Inledningsvis får eleven mycket stöd och stöttning tills hen klarar sig själv och kan ta sig vidare i sitt arbete. Den engelska termen för en sådan kommunikation i sådana pedagogiska situationer kallas för *scaffolding* (stöttning). Det sker mycket stöttning även på fjärrlektionerna. Starka elever hjälper de svaga i gruppen. Två av informanterna berättade att de hjälper sina kurskamrater genom att översätta och förklara på sitt eget språk. Här poängterar Lundgren (1979 se Säljö 2021, s.282) att det är viktigt att den kunnige inte övertar hela arbetet så att den nya eller svaga eleven blir en passiv åskådare. Därför är det viktigt att de starka elever inte hjälper för mycket när de förklarar och visar för svaga elever hur uppgifterna på Teams fungerar.

7.4 Slutsatser och vidare forskning

Studien handlar om möjligheter och utmaningar med nätbaserad undervisning på SFI ur ett elevperspektiv. Undersökningens resultat visar att nätbaserade studier medför en möjlighet till oavbrutna studier för de som jobbar eller är borta från skolan på grund av olika anledningar. Detta är något som Skolverket bör ta i beaktande för även i framtiden när undervisningen kommer att ske på plats i skolan. Ett möjligt förslag skulle kunna vara att ha nätbaserad undervisning några dagar i veckan. Detta görs för att först utveckla och bibehålla datakunskap hos både elever och lärare, samt att till alla studerande ge så likvärdig utbildning som möjligt.

Denna studie ger lärare en bild av elevernas perspektiv för att kunna förbättra kvalitén på SFI-undervisningen, vilket var syftet med denna undersökning. Som lärare är det viktigt att iaktta elevernas synpunkter angående upplägg och genomförandet av undervisningen. Därför är det av stor betydelse att göra sådana undersökningar från elevernas perspektiv.

Som tidigare nämnts samlades empirin av sex kvinnliga elever i denna studie. Dock hade studien inte för avsikt att beakta ett genusperspektiv därmed att det heller inte fanns möjlighet att fördjupa sig i detta. Således lämnas utrymme för vidare forskning av blandade kön. En bredare bild skulle kunna ges av en jämförande studie av upplevelsen av nätbaserade studier utifrån en könsaspekt med fokus även på maskulinitet. Ett annat förslag till vidare forskning är att genomföra en omfattande studie med större antal informanter från flera skolenheter, samt observationer på deras arbete i kombination med muntliga intervjuer.

8 Referenser

Abdulmuslimova, N. (2021): *Möjligheter och utmaningar med webbaserad SFI-undervisning. En kvalitativ studie om sex lärares uppfattningar om fjärr- och distansundervisning på SFI kurs C under Coronapandemin 2020. A qualitative study of six teachers' perceptions of distance learning at SFI course C during the Corona Pandemic 2020.* Högskolan Dalarna, Svenska som andraspråk. Från <http://du.diva-portal.org/smash/get/diva2:1580487/FULLTEXT01.pdf>

Ahrne, G. & Svensson, P. (2015): *Handbok i kvalitativa metoder.* Uppl.2:3. Liber AB. Stockholm.

Bergdahl, N. & Nouri, J. (2020): Covid-19 and Crisis-Prompted Distance Education in Sweden. *Technology, Knowledge and Learning* 26:443–459 DOI: 10.1007/s10758-020-09470-6 Från [Covid-19 and Crisis-Prompted Distance Education in Sweden \(springer.com\)](https://www.springer.com)

Bocchi, J., Eastman, J.K. & Swift, C.O. (2004). *Retaining the online learner: Profile of students in an online MBA program and implications for teaching them.* Journal of Education for Business, 79(4), 245-253. I Östlund, B. (2008): *Vuxnas lärande på nätet – betingelser för distansstudier och interaktivt lärande ur ett studentperspektiv.* (s.8). Doktorsavhandling i Pedagogiskt arbete nr.23. Umeå. Från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:142081/FULLTEXT01.pdf>

Carlson, M. (2013): Sfi och sfi-läromedel i tid och rum – föreställningar, politik och tidsanda. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (Red.), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle.* (s.817-849). Studentlitteratur AB. Lund.

Denscombe, M. (2009): *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna.* Studentlitteratur AB. Lund.

Denscombe, M. (2018): *Forskningshandboken. För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna.* Uppl.4:1. Studentlitteratur AB. Lund.

Edvardsson, J., Godhe, A.-L. & Magnusson, P. (2018): *Digitalisering, literacy och multimodalitet.* Uppl.1:3. Studentlitteratur AB. Lund.

Elmeroth, E. (2008): *Etnisk maktordning i skola och samhälle.* Lund: Studentlitteratur.

Eriksson, K. & Rännar, E. (2020): *Digitala möjligheter – i en lärmiljö för alla.* Liber AB. Stockholm.

From, J., Pettersson, F. & Pettersson, G. (2020): *Fjärrundervisning – en central del i skolans digitalisering*. DOI: [10.15626/pfs25.0203.04](https://doi.org/10.15626/pfs25.0203.04) Från [Visar Fjärrundervisning - en central del i skolans digitalisering \(lnu.se\)](#)

Häll, L.-O. , Hällgren, C. & Söderström, T. (2007): *Elev- och lärarefareheter av fjärrundervisningen i Pajala*. Pedagogiska institutionen, Umeå universitet, Nr 77. Från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:153111/FULLTEXT01.pdf>

Johansson, B. & Svedner, P. O. (2010): *Examensarbetet i lärarutbildningen*. Uppl. 5. Kunskapsföretaget AB.

Kaufmann, R., Sellnow, D. & Brandi N. Frisby (2016): The development and validation of the online learning climate scale (OLCS). *Communication Education*, 65:3, 307-321, DOI: 10.1080/03634523.2015.1101778 Från <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/03634523.2015.1101778?needAccess=true>

Klingberg, G. & Hallberg, U. (2021): *Kvalitativa metoder helt enkelt!* Studentlitteratur AB. Lund.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014): *Den kvantitativa forskningsintervjun*. Uppl.3:1. Studentlitteratur AB. Lund.

Lindberg, I. (2013): Samtal och interaktion i andraspråksforskning. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (Red.), *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle*. (Uppl.2:3, s 481 – 518). Studentlitteratur AB. Lund.

Lundborg, G. (2019): *Handen i den digitala världen*. Carlsson Bokförlag. Stockholm.

Nationellt centrum för svenska som andraspråk (NC) (2020). Från https://www.andrasprak.su.se/polopoly_fs/1.497708.1588575463!/menu/standard/file/Sfi%20p%C3%A5%20distans%20-v%C3%A5ren%202020.pdf

Niemi, H. M. & Kousa, P. (2020). A Case Study of Students' and Teachers' Perceptions in a Finnish High School during the COVID Pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science*, 4(4), pp. 352–369. DOI: 10.46328/ijtes.v4i4.167. Från <file:///C:/Users/netloan10.HBGUTB.028/Downloads/167-467-1-PB.pdf>

Sandberg, L. & Sandberg, R. (2002): *Elementär statistik. Webbaserad kurs*. Uppl. 1:3. Studentlitteratur AB. Lund.

Selwyn, N. (2017): *Skolan och digitaliseringen. Blir utbildningen bättre med digital teknik?* Bokförlaget Daidalos AB. Göteborg.

Skolforskningsinstitutet (2019): *Individanpassad vuxenutbildning – med fokus på digitala verktyg*. Systematisk översikt 2019:03. Lenanders Grafiska AB; Kalmar.

Skolinspektionen (2020:9019): *Fjärr- och distansundervisning vid kommunal vuxenutbildning. Iakttagelser baserade på intervjuer med rektorer och elever från 54 verksamheter under covid-19 pandemin*. Diarienummer: 2020:9019 Från https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/ovriga-publikationer/2021/fjarr--och-distansundervisning-i-komvux/pm-fjarr-och-distansundervisning-vid-kommunal-vuxenutbildning_2020-9019.pdf

Skollagen (SFS 2010:800). Stockholm: Utbildningsdepartementet. Från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Skolverket (2022a): *Kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare*. Från <https://www.skolverket.se/undervisning/vuxenutbildningen/komvux-svenska-for-invandrare-sfi/laroplan-for-vux-och-kursplan-for-svenska-for-invandrare-sfi/kursplan-for-svenska-for-invandrare-sfi>

Skolverket (2022b): *Digital kompetens i bildämnet*. Från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/digital-kompetens-och-bild#h-Begrepp>

Skolverket (2021a): *Skillnaden mellan fjärrundervisning och distansundervisning*. Från <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/fjarrundervisning>

Skolverket (2021b): *En tydlig återgång till mer undervisning i skolans lokaler*. Från <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2021-02-17-en-tydlig-atergang-till-mer-undervisning-i-skolans-lokaler>

Skolverket (2021c): *Digitala verktyg i skriftspråksundervisning*. Från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/litteracitet-for-vuxna/digitala-verktyg-i-skriftspraksundervisning>

Skolverket (2021d): *Rätt, behörighet och antagning till sfi*. Från <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/ratt-till-sfi>

Skolverket (2017): *Läroplan för vuxenutbildningen 2012: reviderad 2017*. Från <https://www.skolverket.se/getFile?file=3814>

Skolverket (2012): *Utbildning i svenska för invandrare. Kursplan och kommentarer*. AB Typoform. Västerås.

SOU (2013:76). Sfi-utredningen. Svenska för invandrare: valfrihet, flexibilitet och individanpassning: betänkande. Stockholm: Fritze. Från <https://www.regeringen.se/49b715/contentassets/b158c540ef124967b6d04c11cd931609/svenska-for-invandrare--valfrihet-flexibilitet-och-individanpassning-hela-dokumentet-sou-201376>

Säljö, R. (2021): *Lärande och undervisning*. I Lundgren U.P., Säljö R. & Liberg C (Red.), *Lärande skola bildning*. Grundbok för lärare. (Uppl.1, s 221–442). Natur & Kultur. Stockholm.

Trost, J. & Hultåker, O. (1994, 2016): *Enkätboken*. Uppl.5:3. Studentlitteratur AB. Lund.

Trost, J. (2014): *Att skriva uppsats med akribi*. Uppl:4. Studentlitteratur AB. Lund.

Vetenskapsrådet (2017): *God forskningssed*. Från [God-forskningssed VR 2017.pdf](https://www.vr.se/om-vr/utredningar/2017/god-forskningssed)

Åkerfeldt, A. & Hermansson, K. (2021). *Fjärr- och distansundervisning ur elevperspektiv. Gymnasieelevers uppfattningar av när- och distansundervisning med fokus på undervisningsklimat*. Ifous. Stockholm. Från <https://www.ifous.se/app/uploads/2021/02/202101-ifous-fokuserar-fjarr-och-distansundervisning-f.pdf>

Östlund, B. (2008): *Vuxnas lärande på nätet – betingelser för distansstudier och interaktivt lärande ur ett studentperspektiv*. Doktorsavhandling i Pedagogiskt arbete nr.23. Umeå. Från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:142081/FULLTEXT01.pdf>

Bilaga 1: Informationsbrev och samtycke till deltagande Information om forskningsstudie om nätbaserad utbildning på SFI

Jag heter Nurbika Abdulmuslimova och är verksam lärare på _____. Med detta brev vill jag informera dig att jag läser sista terminen vid Högskolan Dalarna och skriver ett examensarbete om för- och nackdelar med undervisning på distans ur elevperspektiv. **Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning.**

Undersökningens syfte

Det övergripande syftet med studien är att undersöka elevers uppfattning om studier på distans.

Genomförande

Till min undersökning behöver jag intervjua sex elever. Om du samtycker till deltagande kommer jag att intervjua dig på plats vid den tid som vi båda kommer överens om. Intervjun tar ca 40 minuter och jag kommer att spela in vårt samtal, för att jag inte hinner att anteckna allt.

Alla insamlade uppgifter behandlas konfidentiellt, vilket betyder att alla som deltar i studien blir avidentifierade och kommer att få fingerade namn. (På det viset får ingen att veta att det är du som svarat på frågorna). Resultat av undersökningen kommer att användas endast för forskningssyfte och inom det aktuella uppsatsarbetet. Allt insamlat material kommer att raderas efter undersökningen. Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt och du har rätt att avbryta din medverkan när du vill och du får när som helst ta tillbaka dina svar.

Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Högskolan Dalarna och du kommer även att få ta del av studien när den är färdig.

Ett stort tack på förhand!

XXXX-stad 28/09/2021

Ytterligare upplysningar lämnas av nedanstående ansvariga:

Nurbika Abdulmuslimova
e-post: v19nurab@xx.se

Handledare:
e-post:

Samtycke till att delta i undersökningen

Jag samtycker till att uppgifter om mig samlas in och behandlas enligt ovan.

Plats och datum	Underskrift

Bilaga 2: Intervjufrågor till eleverna angående nätbaserad utbildning på SFI

Intervjuguide

Bakgrundsfakta (inledande frågor):

- Hur gammal är du?
- Hur länge har du bott i Sverige?
- Hur länge har du studerat på SFI?
- Hur länge har du studerat i denna grupp (C respektive D)?
- Hur länge hade du haft en vanlig klassrumsundervisning innan digital undervisning började?
- Hur länge har du haft studier på distans?
- Hade du studerat tidigare digitalt innan Corona?
- Vad tycker du om dina studier hittills?

1) Hur beskriver eleverna sina studier med digitala verktyg?

- Har du gått någon datakurs tidigare? Hur van är du att använda en dator/Ipad?
- Vilka digitala verktyg använder du när du studerar på distans och hur fungerar de?
- Finns det möjlighet att låna digitala verktyg/hjälpmiddel från skolan? (Dator, Ipad)
- Hur introducerar läraren nya verktyg? /Hur lär du dig ett nytt verktyg? Online? På plats? Egna försök? Med hjälp av dina kurskamrater? Mm
- Hur fungerar internetuppkoppling när du studerar hemifrån?
- Kan du beskriva studiemiljö hemma?

2) Hur upplever eleverna distansundervisning när det gäller att tala och diskutera med varandra?

- Vad tycker du om att tala och diskutera på distans?
- På vilket sätt utvecklar du ditt språk när det gäller tala och diskutera på online lektionerna?
- Har ni samtalsövningar? Hur ser de ut i så fall?
- Får du tillräckligt med tid att tala på lektionerna? Hur kommer du i så fall till tals (får du chans att tala på lektionerna)?
- Tycker du att alla elever får lika mycket tid för att träna tala på lektionerna?
- Finns det möjlighet att tala svenska utanför lektionstid? På vilket sätt?
- Har du handledningstid med lärare? Hur ofta?

3) Vilka utmaningar och möjligheter upplever eleverna när de studerar på distans jämfört med skolan?

- Vad tycker du om att studera via dataskärm?
- Vilka fördelar finner du med distansundervisning?

- Vad ser du för svårigheter med distansundervisning?
- Vilket sätt är bäst för dig? Distans? På plats? Eller både och? Varför?
- Vad skulle förbättras? Vad saknas tycker du? (Förslag)
- Är det något du vill tillägga?